

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและหนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเลาะ แวอุเซ็ง	วิทยาลัยอิสลามศึกษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อะห์มัด ยี่สุนทรง	วิทยาลัยอิสลามศึกษา
3. ดร. อับดุลเลาะ ยี่เลาะ	มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ที่ ศธ 0521.2.08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเลาะ แวอุเซ็ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุรฮายาตี สะอีน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา (ชะรีอะฮ์) วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติการบริจาคนะสากะฮ์ของมุสลิมในอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การ์รีนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้วิทยาลัยอิสลามศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ 08 – 49400231

โทรสาร 0-7334-8726

ที่ ศธ 0521.2.08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุรฮายาตี สะอีน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา (ชะรีอะฮ์) วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติการบริจาคนอกเขตของมุสลิมในอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.อัศดุลละาะ การ์รีนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้วิทยาลัยอิสลามศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ 08 – 49400231

โทรสาร 0-7334-8726

ที่ ศธ 0521.2.08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร. อับดุลเลาะ ยีเลาะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุรฮายาตี สะอีน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา (ชะรีอะฮ์) วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติการบริจาคนอกเขตของมุสลิมในอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การ์รีนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้วิทยาลัยอิสลามศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยูโซะ ตาเลาะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ 08 – 49400231

โทรสาร 0-7334-8726

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

เลขที่แบบสอบถาม

--	--	--

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

ทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
2. แบบสอบถามชุดนี้ใช้สอบถามเฉพาะมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
3. ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อท่านไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น แต่จะมีประโยชน์เฉพาะการศึกษาเท่านั้น จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

4. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางด้านประชากรเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนุรฮายาตี สะอึ

นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคมของกลุ่ม
ตัวอย่าง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย
2. หญิง

2. อายุ

1. 17 - 25 ปี
2. 26 - 34 ปี
3. 35 - 43 ปี
4. 44 - 52 ปี
5. 53 - 60 ปี

3. สถานภาพ

1. โสด
2. สมรส
3. หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

4. ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่

1. ไม่มี
2. มีโรคประจำตัว โปรดระบุ.....

5. สถานะทางสังคม

1. อีห่ม่าม
2. คอเต็บ
3. สัปบุรุษที่ไม่มีประวัติการบริจาตโลหิต

6. ระดับการศึกษาสามัญสูงสุด

1. ไม่ได้เรียน
2. ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า
3. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
4. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
5. ประกาศนียบัตรวิชาชีพหรืออนุปริญญา
6. ปริญญาตรี
7. สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ).....

8. ภูมิลำเนา

เขตเทศบาล

1. ชุมชนอานาธารุ
2. ชุมชนสระบัว
3. ชุมชนจะบังคิกอ

นอกเขตเทศบาล

4. หมู่บ้านบานา
5. หมู่บ้านตันหยงลูโละ
6. หมู่บ้านคลองมานิง
7. หมู่บ้านกะมियो
8. หมู่บ้านบาราโหม
9. หมู่บ้านปะกาสะรัง
10. หมู่บ้านรูสะมิแล
11. หมู่บ้านตะลุโบะ
12. หมู่บ้านบาราเฮาะ
13. หมู่บ้านปยุต

9. ท่านประกอบอาชีพอะไร

1. แม่บ้าน
2. รับจ้าง
3. เกษตรกรรม
4. ค้าขาย
5. รัฐวิสาหกิจ
6. ข้าราชการ
7. นักเรียน/นักศึกษา

7. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ไม่ได้เรียน
2. ฝึกหัดอื่น
3. อิบติดาอีย (ชั้น 1-4)
4. มุตะวัสตีฎ (ชั้น 5-7)
5. ษนะวีย (ชั้น 8-10)
6. ปริญญาตรีขึ้นไป

10. รายได้ของท่านต่อเดือนเท่าไร

1. ต่ำกว่า 5,000 บาท
2. 5,001 – 10,000 บาท
3. 10,001 – 20,000 บาท
4. 20,001 – 30,000 บาท
5. 30,001 – 40,000 บาท
6. 40,000 บาท ขึ้นไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่าง
คำชี้แจง

ขอให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับ
ข้อเท็จจริงมากที่สุดโดยพิจารณาตามระดับคะแนนดังนี้

2 หมายถึง ทราบ

1 หมายถึง ไม่แน่ใจ

0 หมายถึง ไม่ทราบ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้ความเข้าใจ		
		ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ทราบ
11	การบริจาคโลหิตเป็นการเสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ในยามจำเป็น			
12	โลหิตมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ อวัยวะของมนุษย์ โดยเฉพาะผู้ป่วยที่เสียโลหิตมาก			
13	การบริจาคโลหิตทำให้ร่างกายได้เม็ดโลหิตใหม่ ทำให้ ร่างกายมีความแข็งแรง			
14	ด้วยเหตุผลที่มนุษย์ไม่สามารถสร้างสิ่งที่ใช้แทนโลหิต ดังนั้นโลหิตจึงต้องมาจากการบริจาคของมนุษย์เท่านั้น			
15	โลหิตเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของร่างกายมนุษย์ ที่ไม่ สามารถนำโลหิตอื่นมาทดแทนได้นอกจากโลหิตมนุษย์			
16	การจัดหาโลหิตมาใช้ในการรักษาควรได้มาด้วยการ บริจาคจากผู้ประสงค์จะบริจาคโลหิต			
17	โลหิตมิใช่สินค้าทางเศรษฐกิจ ไม่ควรมีการซื้อขายจากผู้ บริจาค			
18	การช่วยเหลือผู้เสียโลหิต มากทำได้โดยใช้โลหิตชนิด เดียวกันของบุคคลอื่นเพื่อใช้ทดแทนโลหิตที่เสียไป			

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้ความเข้าใจ		
		ทราบ	ไม่แน่ใจ	ไม่ทราบ
19	อิสลามไม่ห้ามการบริจาคโลหิตและรับโลหิตเพื่อการรักษา			
20	การบริจาคโลหิตเป็นวาญิบ(จำเป็น)สำหรับผู้ที่อยู่ในภาวะคับขันและมีความมั่นใจว่าการรักษาด้วยวิธีการดังกล่าวจะสามารถรักษาชีวิตให้พ้นจากอันตรายได้			
21	ผู้ที่ประสงค์จะทำการบริจาคสามารถบริจาคได้ที่ธนาคารเลือดของโรงพยาบาลและสภากาชาดทุกจังหวัด			
22	เมื่อมีการบริจาคโลหิตตามจำนวนครั้งที่สภากาชาดกำหนดจะมีการมอบเข็มที่ระลึกสำหรับผู้บริจาค			
23	จำนวนครั้งของการบริจาคโลหิตสามารถช่วยคนไข้ที่จำเป็นแล้วยังเป็นส่วนลดในการรักษาพยาบาลสำหรับผู้บริจาคได้			
24	สถานที่ในการรับบริจาคโลหิตผ่านมาตรฐานจากกระทรวงสาธารณสุข			
25	การบริจาคโลหิตสามารถบริจาคได้ทุกเพศ และมีน้ำหนัก 45 กิโลกรัมขึ้นไป อายุระหว่าง 17 ปี ถึง 60 ปีบริบูรณ์			
26	การบริจาคโลหิตไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริจาค			
27	ผู้บริจาคโลหิตต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว			
28	กระบวนการบริจาคโลหิตที่มีความปลอดภัย ต้องใช้เข็มและวัสดุอุปกรณ์เพียงครั้งเดียวแล้วทิ้ง			
29	หลังจากบริจาคโลหิตสามารถทำงานได้ตามปกติ			
30	การบริจาคโลหิตเป็นการตรวจสุขภาพร่างกายได้อีกทางหนึ่งที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น			

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่าง

คำชี้แจง ขอให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยพิจารณาตามระดับคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
31	การบริจาคโลหิตหรือรับโลหิตจากจากบุคคลอื่นไม่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค (เอชส์, ไวรัส ฯลฯ)					
32	การบริจาคโลหิตครบตามที่สภากาชาดกำหนดจะได้เข็มที่ระลึกเป็นที่น่าภูมิใจและเป็นเกียรติแก่ตัวท่านเอง					
33	การบริจาคโลหิตเป็นวิธีการช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยที่มุสลิมต้องกระทำมากขึ้นตามความสามารถของแต่ละบุคคล					
34	การบริจาคโลหิตทำให้ท่านรู้สึกภูมิใจและมีความสุข					
35	หากมีการบริจาคโลหิตท่านไม่รู้สึกรังเกี้ยวเรื่องผลการตรวจเลือด					
36	ท่านไม่กลัวเข็มและความเจ็บปวดจากการบริจาคโลหิต					
37	การไปบริจาคที่โรงพยาบาลหรือสภากาชาดจังหวัดปัตตานีทำให้ท่านต้องเสียเวลาในการทำงาน					
38	การเดินทางไปบริจาคโลหิตของท่านสามารถไปได้สะดวกและปลอดภัย					
39	ผู้ใกล้ชิดเช่น พ่อ แม่ สามี ภรรยาญาติพี่น้อง และเพื่อนมีอิทธิพลต่อการบริจาคโลหิตเป็นอย่างมาก					
40	ถ้าท่านบริจาคโลหิต ท่านจะเลือกให้เฉพาะญาติเท่านั้น					
41	เพศชายควรเป็นแบบอย่างในการบริจาคโลหิตมากกว่าเพศหญิงเพราะมีร่างกายที่แข็งแรงกว่า					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
42	เจ้าหน้าที่ควรมีการต้อนรับและให้บริการตั้งแต่แรกเริ่มเข้ารับบริการ จนถึงสิ้นสุดการให้บริการอย่างอบอุ่น					
43	เจ้าหน้าที่ควรแจ้งเวลาในการเข้ารับบริการที่แน่นอนให้แก่ผู้ที่มาใช้บริการได้					
44	ท่านควรได้รับความสะดวก และรวดเร็วทุกครั้งที่มาบริจาคโลหิต					
45	อาหารว่างหลังจากการบริจาคโลหิตควรดีและเหมาะสม					
46	การทำบัตรเพื่อเชิญชวนให้กลับมาบริจาคซ้ำทุกๆ 3 เดือนจะส่งผลให้มีผู้บริจาคมากขึ้น					
47	ท่านรู้สึกไม่อาย ไม่เกร็ง เวลาบริจาคโลหิตจึงเป็นเหตุผลอยากไปบริจาค					
48	ท่านรู้สึกอยากไปบริจาคโลหิตทุกครั้งเมื่อทางโรงพยาบาลขอรับบริจาคโลหิต					
49	เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆภายในห้องตรวจควรมีความสะอาดปลอดภัยจากเชื้อโรคและจัดเก็บพร้อมใช้งานได้เป็นอย่างดี					
50	เครื่องแต่งกายของบุคคลากรทางการแพทย์สะอาด และเหมาะสม					
51	ทางหน่วยรับบริจาคโลหิตควรมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าก่อนมาขอรับบริจาคทำให้ท่านเตรียมตัวได้ทัน					
52	สถานที่ที่รับบริจาคโลหิตควรสะอาดปราศจากเชื้อและฝุ่น					
53	สถานที่รับบริจาคควรมีความพร้อมด้านที่นั่งและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างครบถ้วน					
54	การบริจาคโลหิตเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่เกิดจากการขาดโลหิตในสถานการณ์ต่างๆ					
55	การบริจาคและรับโลหิตสำหรับท่านเป็นสิ่งที่ถือปฏิบัติได้ โดยไม่มีข้อยกเว้น					
56	การที่มุสลิมไม่ค่อยไปบริจาคโลหิตเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในการบริจาคโลหิต					
57	การบริจาคโลหิตเป็นรูปแบบการทำความดีที่อิสลามส่งเสริมแต่มุสลิมส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าเป็นสิ่งที่กระทำได้					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
58	ผู้นำศาสนาไม่มีการอบรมและถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการบริจาคโลหิตจึงเป็นผลทำให้ท่านเห็นว่าเป็นสิ่งที่กระทำไม่ได้					
59	ท่านได้ถูกปลูกฝังแนวความคิดว่าห้ามบริจาคโลหิตเพราะเกรงว่าอาจจะถูกนำไปใช้โดยผู้อื่นทำให้ผิดหลักการศาสนาอิสลาม					
60	อิหม่ามและผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างให้กับสมาชิกในชุมชนในการบริจาคโลหิตมากขึ้น					

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการบริจาคโลหิต

คำชี้แจง

ขอให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริง และเขียนข้อความลงในช่องว่าง

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดจะมีการจัดอบรมเรื่องการบริจาคโลหิตเพื่อให้มุสลิมตระหนักถึงคุณค่าและหันมาบริจาคโลหิตมากขึ้น

() เห็นด้วย

เหตุผล

.....

() ไม่เห็นด้วย

เหตุผล

.....

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่อิสลามส่งเสริมให้มุสลิมร่วมมือกันเพื่อมาบริจาคโลหิตที่โรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้บาดเจ็บในฐานะเพื่อนมนุษย์

() เห็นด้วย

เหตุผล

.....

.....

() ไม่เห็นด้วย

เหตุผล

.....

.....

3. ท่านคิดว่าการบริจาคโลหิตมีผลดีหรือผลเสียอย่างไร

() ผลดี

เหตุผล.....
.....
.....

() ผลเสีย

เหตุผล.....
.....
.....

4. ท่านมีแนวทางอย่างไรบ้างเพื่อจะกระตุ้นให้พี่น้องมุสลิมร่วมกันบริจาคโลหิต

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

นุรฮายาดี สะอิด

นักศึกษาศรีอยุธยาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ก
นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript)

ทัศนคติการบริจาคตลอดชีพของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

นุรฮาชาติ สะอิ¹ อับดุลเลาะ การ์ินา²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และเปรียบเทียบ ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคตลอดชีพของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า

(1) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคตลอดชีพ ในระดับสูงมากที่สุด (87.3 %) รองลงมาระดับปานกลาง (11.7 %) และระดับต่ำ (1.0 %)

(2) กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยเพศชาย เพศหญิง และหลายสถานะทางสังคมมีทัศนคติ เกี่ยวกับการบริจาคตลอดชีพในระดับที่แตกต่างกัน คือมีทั้งระดับที่เห็นด้วย ระดับปานกลาง ระดับไม่แน่ใจ และระดับต่ำ

(3) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายและเพศหญิง อายุ สถานภาพ ประวัติการมีโรคประจำตัว สถานะทางสังคม จบการศึกษาด้านสามัญ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย และรายได้ของสังคมต่างกัน มีทัศนคติการบริจาคตลอดชีพไม่แตกต่างกัน ส่วนมุสลิมที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนาและชุมชนที่อยู่อาศัยต่างกัน มีทัศนคติการบริจาคตลอดชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ส่วนมุสลิมที่มีชุมชนที่อยู่อาศัย อาชีพ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคตลอดชีพต่างกัน มีทัศนคติการบริจาคตลอดชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 0.01 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ทัศนคติ บริจาค มุสลิม

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ e-mail: Tee_nara@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาอิสลามศึกษา ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ e-mail: kabdulla@bunga.pn.psu.ac.th

The Attitude towards Blood Donation of Muslims in Muang District, Pattani Province

Nurhayati Sa-i¹ Abdullah Karina²

ABSTRACT

This research aims to study the level of knowledge and understanding on blood donation and to compare the attitudes toward blood donation of muslim people in Muang District, Pattani Province. The sample of this research consisted of 400 people. The data were collected by questionnaire and analyzed by computer program. The results of the study were found as follows :

(1) About the knowledge and understanding on blood donation, 87.3 percent of the sample understood it at highest level, 11.7 percent of the sample understood it at moderate level and only 1.0 percent understood it at low level.

(2) The sample was composed of females , males and diverse social status, They have an attitude about blood donation In different levels , at high level , doubtful level, low level and moderate level.

(3) When comparing the attitude of blood donation among the muslim sample have graduated in general education, with different genders, ages, marital status, congenital diseases, social status, education background, community features and income, their attitude wasn't statistically significant at 0.01, whereas the muslim sample graduated in general education with different significantly religion knowledge and communities had statically different attitude at 0.05 level.

Besides, muslim sample living in different communities, having different occupation and level of knowledge and understanding on blood donation significantly had statically different attitude at 0.001 and 0.01 level respectively.

Keyword: Attitude, Donation, Muslims

¹ Graduate students of Master Degree, Islamic Studies, College of Islamic Studies, Prince of Songkla University e-mail: Tee_nara@hotmail.com

² Associate Professor Department of Islamic Studies, College of Islamic Studies Prince of Songkla University e-mail: kabdulla@bunga.pn.psu.ac.th

บทนำ

อิสลามให้ความสำคัญในเรื่องการให้ชีวิตและการให้เกียรติในตัวศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันเพราะถือว่าสิ่งมีชีวิตทุกชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์คือมัลกุกที่ประเสริฐและมีเกียรติ การให้ความช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันต้องได้รับการปฏิบัติโดยมิได้แบ่งแยกศาสนาและชาติพันธุ์ และอิสลามได้สั่งห้ามมิให้ผู้ใดทำร้ายหรือเข่นฆ่าผู้ใดผู้หนึ่งที่ไม่มีความผิด อิสลามถือว่าการฆ่าชีวิตหนึ่งที่ไม่มีความผิดยอมเสมอเหมือนกับการฆ่ามนุษย์ทั้งหมดที่มีอยู่ในโลก

การบริจาคนในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ ในทุกๆ สิ่งถือว่าเป็นอิบาเดฮ์³ ในสิ่งที่ให้ประโยชน์กับสังคมมุสลิมและเพื่อนมนุษย์ชาติ (Ibn Kathir, 1997 : 1/286) หากมีโรคภัยไข้เจ็บมาคุกคามนั้นต้องมีการช่วยเหลืออาศัยซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในภาวะคับขัน และมีความมั่นใจว่าการรักษาด้วยวิธีการดังกล่าวนี้จะสามารถรักษาชีวิตให้พ้นจากอันตรายได้⁴

โลหิตเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบไหลเวียนโลหิตของสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์และสัตว์ ซึ่งทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อจัดหาปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับเซลล์ในร่างกายทำให้เซลล์สามารถดำรงชีพและทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลทำให้ร่างกายของสิ่งมีชีวิตนั้นสามารถดำรงชีพได้อย่างปกติ (วิน เชยชมศรี ,ม.ป.ป. :1) ดังนั้นมนุษย์และสัตว์ดำรงชีวิตอยู่ได้จำเป็นต้องใช้โลหิต ปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดสามารถคิดค้น หรือประดิษฐ์สิ่งใดมาใช้แทนได้ จึงทำให้ต้องมีการใช้โลหิตของมนุษย์ด้วยการรับบริจาคเพื่อชีวิตเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

นายแพทย์สุทธิพงษ์ ทักยณิสัมพันธ์ ผู้อำนวยการธนาคารโลหิต ประจำโรงพยาบาลปัตตานีเปิดเผยว่า ขณะนี้ปริมาณโลหิตในธนาคารโลหิตของ โรงพยาบาลปัตตานี มีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้โลหิตที่มีมากถึง 4,000-5,000 ซีซีต่อวัน เนื่องจากมีผู้บริจาคโลหิต เฉลี่ย 450 ซีซีต่อวัน หรือน้อยกว่า บางครั้งโรงพยาบาลออกไปขอรับบริจาคโลหิต ชาวบ้านไม่เข้าใจว่ามาขอรับบริจาคโลหิตเพื่ออะไร ทำให้ไม่ได้รับบริจาคโลหิตเลย แต่ละวันมียอดผู้มาบริจาค เพียง 3-5 คน และบางวัน 1-2 คนเท่านั้น โลหิตส่วนใหญ่ได้มาจากการบริจาคของทหารจากค่ายทหาร เยาวชน นักเรียนนักศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่ทางโรงพยาบาลได้ออกจัดกิจกรรมขอรับบริจาคในช่วงเปิดภาคเรียน ขณะที่ช่วงปิด ภาคเรียน ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่สามารถจัดกิจกรรมขอรับบริจาคโลหิตได้ ซึ่งจะ เป็นช่วงที่ขาดแคลนโลหิตอย่างมาก ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่เน้นถือศาสนาพุทธ ส วนมุสลิมบริจาคโลหิตน้อยมากหรือบางคนบริจาคโลหิตให้เฉพาะญาติเท่านั้น เพราะไม่ต้องการให้โลหิตของตนไปอยู่กับคนอื่น โดยเฉพาะคนต่างศาสนา⁵

³ ทุกๆ สิ่งปรากฏในบทบัญญัติจากคำสั่งใช้และคำสั่งห้ามต่างๆ รวมไปถึงการทำงานที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงรัก และพอพระทัย

⁴ Che Cob bin Mat, Hukum Pemindahan Darah, Yayasan Dakwah Islamiyah, 1991 : 25.

⁵ สุทธิพงษ์ ทักยณิสัมพันธ์. ทีวีศักดิ์ ปี. 14 กรกฎาคม 2554.

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าจำเป็นต้องศึกษาทัศนคติการ
 บริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัด ปัตตานี เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจและ
 สร้างทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคโลหิตและจะเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในอนาคต
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ของมุสลิม ในอำเภอเมือง
 จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติการ บริจาคโลหิต ของของมุสลิม อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
 จำแนกตามลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาค
 โลหิต

ประโยชน์และความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง
 จังหวัดปัตตานี
2. ทำให้ทราบทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
3. เป็นแนวทางสำหรับรัฐเพื่อสามารถน่านโยบายการบริจาคโลหิตในการประยุกต์ใช้ให้
 สอดคล้องกับหลักการอิสลามและตามความต้องการของมุสลิมได้
4. สามารถเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดของสาขาบริการโลหิต
 แห่งชาติเหล่ากาชาดจังหวัดปัตตานี ในการชักจูงให้มีการบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้นในอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทัศนคติ หมายถึง เป็นผลรวมของความรู้สึกของแ แต่ละบุคคลที่อาจส่งผลให้เกิดความ
 โน้มเอียงที่เด่นชัดในการมีปฏิกิริยาตอบโต้ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

การบริจาคโลหิต หมายถึง การสละโลหิตออกจากร่างกายทำโดยการเจาะออกทางเส้น
 โลหิตดำบริเวณข้อพับแขนแล้วเก็บโลหิตในถุงบรรจุโลหิต

ทัศนคติต่อการบริจาคโลหิต หมายถึง ความคิดเห็นของมุสลิมที่มีต่อการบริจาคโลหิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ แบบเก็บข้อมูลครั้งเดียว (Crosssectional Study)
 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ มุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีทั้งในเขตเทศบาลและนอก
 เขตเทศบาล จำนวน 400 คน ได้แก่ อีمام คอเต็บและสัปบุรุษในแต่ละชุมชนที่ไม่มีประวัติการ
 บริจาคโลหิตในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane', 1973:
 727-728)

การรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาค้นคว้าจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็นลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาดโลหิต ทักษะการบริจาดโลหิต และความคิดเห็นต่อการบริจาดโลหิต แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบเนื้อหาโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.91 เก็บรวบรวมข้อมูลจากอัลกูรานและอัลหะดีษ ตำราที่เกี่ยวข้องโลหิต และ เก็บข้อมูลภาคสนาม โดย ขอนหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลแยกออกเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้หลักการอุปนัย กะวาอิดฟิกฮียะฮ์ และ กิยาฮ์ (การเทียบเคียง) และวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

1) ข้อมูลทั่วไป ลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง โดยสรุป เป็นเพศชาย 50.5 % และหญิง 49.5 % อายุระหว่าง 26-34 ปี 27.8 % ระหว่าง 35-43 ปี 26.8 % ระหว่าง 17-25 ปี 24.8 % ระหว่าง 44-52 ปี 13.0 % และระหว่าง 53-60 ปี 7.8 % สมรสแล้ว 61.2 % โสด 35.0 % และหม้าย 3.8 % สืบบุรุษ 93.5 % อิหม่ามและคอเต็บ 3.2 % การศึกษาสามัญ มัธยมศึกษาตอนปลาย 25.2 % มัธยมศึกษาตอนต้น 21.2 % ปริญญาตรี 18.5 % ประถมศึกษา 15.8 % ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรืออนุปริญญา 11.8 % ไม่ได้เรียน 5.5 % และสูงกว่าปริญญาตรี 2.0 % การศึกษาศาสนามุตะวัสสิฎุ 25.5 % อิบติคาลัย 21.8 % ษะนะวีฮ์ 21.5 % ฟิรฎูฮิน 19.5 % ไม่ได้เรียน 8.2 % และปริญญาตรีขึ้นไป 3.5 % ภูมิลำเนาเขตเทศบาล ชุมชนจะบังติกอ 12.0 % ชุมชนสะบารังและอาเนาะรู 11.8 % นอกเขตเทศบาล บ้านบานา บ้านตันหยงลูโละ บ้านคลองมานิง บ้านกะมียอ บ้านบาราโหม บ้านปะกาสะรัง บ้านรูสะมิแล บ้านตะลุโบะ 6.5 % และหมู่บ้านบาราเฮาะและหมู่บ้านปยูด 6.2 % อาชีพรับจ้าง 37.8 % ค้าขาย 19.2 % ข้าราชการ 15.8 % แม่บ้าน 13.8 % รัฐวิสาหกิจ 6.5 % เกษตรกรรม 3.8 % และนักเรียน 3.2 % รายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001-10,000 บาท 41.2 % ต่ำกว่า 5,000 บาท 40.5 % 10,001-20,000 บาท 14.5 % 20,001-30,000 บาท 2.2 % 30,001-40,000 บาท และ 40,000 บาทขึ้นไป 0.8 %

2) ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาดโลหิตของมุสลิม ผลการศึกษา พบว่า มุสลิมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาดโลหิตในระดับสูงมากที่สุด ร้อยละ 87.3 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.7 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำเพียงร้อยละ 1.0 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาดโลหิต พบว่า

ก. กลุ่มตัวอย่างทราบในความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า การบริจาคโลหิตเป็นการเสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นในยามจำเป็น ร้อยละ 93.5
2. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า โลหิตมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อร่างกายของมนุษย์ โดยเฉพาะผู้ป่วยที่เสียโลหิตมาก ร้อยละ 86.8
3. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า เมื่อมีการบริจาคโลหิตตามจำนวนครั้งที่สภาฯ กำหนด จะมีการมอบเข็มที่ระลึกสำหรับผู้บริจาค ร้อยละ 77.0
4. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า การช่วยเหลือผู้เสียโลหิตมากทำได้โดยใช้โลหิตชนิดเดียวกันของบุคคลอื่นเพื่อใช้ทดแทนโลหิตที่เสียไป ร้อยละ 76.5
5. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า ด้วยเหตุผลที่มนุษย์ไม่สามารถสร้างสิ่งที่ใช้แทนโลหิต ดังนั้นโลหิตจึงต้องมาจากการบริจาคของมนุษย์เท่านั้น ร้อยละ 75.5
6. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า การจัดหาโลหิตมาใช้ในการรักษาควรได้มาด้วยการบริจาคจากผู้ประสงค์จะบริจาคโลหิต ร้อยละ 75.5
7. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า โลหิตเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของร่างกายมนุษย์ ที่ไม่สามารถนำโลหิตอื่นมาทดแทนได้นอกจากโลหิตมนุษย์ ร้อยละ 75.2
8. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า การบริจาคโลหิตทำให้ร่างกายได้เม็ดโลหิตใหม่ ทำให้ร่างกายมีความแข็งแรง ร้อยละ 74.0
9. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า โลหิตมิใช่สินค้าทางเศรษฐกิจ ไม่ควรมีการซื้อขายจากผู้บริจาค ร้อยละ 72.8
10. กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทราบว่า ผู้ที่ประสงค์จะทำการบริจาคสามารถบริจาคได้ที่ ธนาคารเลือดของโรงพยาบาลและสภาฯ ทุกจังหวัด ร้อยละ 72.2

ข. กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจในความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่า จำนวนครั้งของการบริจาคโลหิตสามารถช่วยคนไข้ที่จำเป็น แล้วยังเป็นส่วนลดในการรักษาพยาบาลสำหรับผู้บริจาคได้ ร้อยละ 36.0
2. กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่า หลังจากบริจาคโลหิตสามารถทำงานได้ตามปกติ ร้อยละ 32.7
3. กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่า อิสลามไม่ห้ามการบริจาคโลหิตและรับโลหิตเพื่อการรักษา ร้อยละ 30.8

4. กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่าการบริจาคโลหิตเป็นวาญิบ(จำเป็น)สำหรับผู้ที่อยู่ในภาวะคับขันและมีความมั่นใจว่าการรักษาด้วยวิธีการดังกล่าวจะสามารถรักษาชีวิตให้พ้นจากอันตรายได้ ร้อยละ 28.5

5. กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่าการบริจาคโลหิตไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริจาค ร้อยละ 28.2

6. กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่ากระบวนการบริจาคโลหิตที่มีความปลอดภัย ต้องใช้เข็มและวัสดุอุปกรณ์เพียงครั้งเดียวแล้วทิ้ง ร้อยละ 26.5

ค. กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบในความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่าสถานที่ในการรับบริจาคโลหิตผ่านมาตรฐานจากกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 7.2

2. กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่ากระบวนการบริจาคโลหิตสามารถบริจาคได้ทุกเพศ และมีน้ำหนัก 45 กิโลกรัมขึ้นไป อายุระหว่าง 17 ปี ถึง 60 ปีบริบูรณ์ ร้อยละ 6.2

3. กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่าอิสลามไม่ห้ามการบริจาคโลหิตและรับโลหิตเพื่อการรักษา ร้อยละ 6.0

4. กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่ากระบวนการบริจาคโลหิตเป็นการตรวจสุขภาพร่างกายได้อีกทางหนึ่งที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น ร้อยละ 5.8

3) ผลการศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิม จำแนกตามลักษณะทางด้าน

ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

ผลการศึกษาระดับทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิม โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ โรคประจำตัว สถานะทางสังคม ระดับการศึกษาสามัญสูงสุด ระดับการศึกษาศาสนาสูงสุด ชุมชนที่อยู่อาศัย ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย อาชีพ รายได้ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต พบว่า

1. มุสลิมทั้งชายและหญิง มีทัศนคติเห็นด้วย

2. มุสลิมทุกช่วงอายุ กล่าวคือ 17 - 25 ปี 35 - 43 ปี 44 - 52 ปี 53 - 60 ปี มีทัศนคติเห็นด้วย ส่วนมุสลิมที่อยู่ในช่วงอายุ 26 - 34 ปี มีทัศนคติไม่แน่ใจ

3. มุสลิมที่มีสถานภาพ โสด สมรส หม้ายหรือหย่าหรือแยกกันอยู่ มีทัศนคติเห็นด้วย

4. มุสลิมที่ไม่มีโรคประจำตัวและมีโรคประจำตัว มีทัศนคติเห็นด้วย

5. มุสลิมที่มีสถานะทางสังคม อีหามัม คอเต็บและสัปบุรุษ มีทัศนคติเห็นด้วย

6. มุสลิมที่ไม่ได้เรียนหนังสือด้านสามัญ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติเห็นด้วย

7. มุสลิมที่ไม่ได้เรียนหนังสือด้านศาสนา จบการศึกษาระดับปริญญาอื่น ระดับอนุปริญญา (ชั้น 1-4) มุตะวัสตีฏ (ชั้น 5-7) และปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติเห็นด้วย และมุสลิมที่จบการศึกษาระดับนานาชาติ (ชั้น 8-10) มีทัศนคติไม่แน่ใจ

8. มุสลิมที่อาศัยอยู่ในชุมชนอาเนาะรู ชุมชนจะบังติกอ หมู่บ้านตันหยงลูโละ หมู่บ้านบาราโหม หมู่บ้านปะกาสะรัง หมู่บ้านรูสะมิแล หมู่บ้านบาราเฮาะ หมู่บ้านปยุค มีทัศนคติเห็นด้วย และที่อาศัยอยู่ในชุมชนสะบารัง หมู่บ้านบานา หมู่บ้านคลองมานิง หมู่บ้านกะมิยอ หมู่บ้านตะลุโบะ มีทัศนคติไม่แน่ใจ

9. มุสลิมที่มีลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีทัศนคติเห็นด้วย

10. มุสลิมที่ประกอบอาชีพแม่บ้าน รับจ้าง เกษตรกรรม ค้าขาย ข้าราชการ นักเรียนหรือนักศึกษา มีทัศนคติเห็นด้วย และมุสลิมที่ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติไม่แน่ใจ

11. มุสลิมที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท 40,000 บาทขึ้นไป มีทัศนคติเห็นด้วย และมุสลิมที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท 30,001 – 40,000 บาท มีทัศนคติไม่แน่ใจ

12. มุสลิมที่มีความรู้ความเข้าใจการบริจาคนาฬิกาอยู่ในระดับต่ำและปานกลาง มีทัศนคติไม่แน่ใจ และมุสลิมที่มีความรู้ความเข้าใจการบริจาคนาฬิกาอยู่ในระดับสูง มีทัศนคติเห็นด้วย

เมื่อพิจารณาระดับทัศนคติการบริจาคนาฬิกา พบว่า มุสลิมมีระดับทัศนคติการบริจาคนาฬิกาโดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย (ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 3.57 , ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.443)

4) ผลการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติการบริจาคนาฬิกาของมุสลิม

มุสลิมที่เป็นเพศชายและหญิง การศึกษาสามัญ ลักษณะที่อยู่อาศัยและรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน และมุสลิมที่มีชุมชนที่อยู่อาศัย จบการศึกษาศาสนา อาชีพและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนาฬิกาต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 0.01 ตามลำดับ

5) ผลการศึกษาความคิดเห็นของมุสลิมเกี่ยวกับการบริจาคนาฬิกาจากคำถามปลายเปิด

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกรรมการอิสลามประจำจังหวัด หากจะมีการจัดอบรมเรื่องการบริจาคนาฬิกา เพื่อให้มุสลิมตระหนักถึงคุณค่าและหันมาบริจาคนาฬิกามากขึ้น ผลการศึกษา พบว่ามุสลิมเห็นด้วย ร้อยละ 92.5 รองลงมา ไม่เห็นด้วย 7.5 เมื่อพิจารณาเหตุผลที่เห็นด้วย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การอบรมสามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องการบริจาคนาฬิกา และ เมื่อพิจารณาเหตุผลของมุสลิมที่ไม่เห็นด้วย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การอบรมไม่มีความจำเป็นสำหรับมุสลิมในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริจาคนาฬิกา เพราะมุสลิมบริจาคนาฬิกาได้เฉพาะญาติพี่น้องเท่านั้น

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิสลามส่งเสริมให้มุสลิมร่วมมือกันเพื่อมาบริจาคโลหิตที่โรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้บาดเจ็บในฐานะเพื่อนมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า มุสลิมเห็นด้วย ร้อยละ 86.0 รองลงมา ไม่เห็นด้วย 14.0 เมื่อพิจารณาเหตุผลของมุสลิมที่เห็นด้วย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าการส่งเสริมให้มีการบริจาคโลหิตเป็นการลดการเสียชีวิตของผู้บาดเจ็บให้มีชีวิตรอดอยู่ได้ และเมื่อพิจารณาเหตุผลของมุสลิมที่ไม่เห็นด้วย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า กระบวนการและขั้นตอนในการบริจาคโลหิตต้องเสียเวลาในการทำงาน และการเดินทาง จึงไม่มีความต้องการที่จะร่วมมือในการบริจาคโลหิต

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของการบริจาคโลหิต ผลการศึกษาพบว่า มุสลิมมีความคิดเห็นว่าการบริจาคมีผลดีมากที่สุด ร้อยละ 95.2 รองลงมา การบริจาคโลหิตมีผลเสีย ร้อยละ 4.8 เมื่อพิจารณาเหตุผลของมุสลิมที่เห็นด้วย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าการบริจาคโลหิตเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันให้รอดพ้นจากการเสียชีวิต และเมื่อพิจารณาเหตุผลของมุสลิมที่ไม่เห็นด้วย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าการบริจาคโลหิตอาจนำไปสู่การติดเชื้อโรคได้

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการกระตุ้นเพื่อให้มุสลิมบริจาคโลหิตมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริจาคโลหิตด้วยการเชิญวิทยากรและกรรมการอิสลามประจำจังหวัดมาให้ความรู้ด้วยการใช้ภาษาที่มุสลิมเข้าใจง่ายเพื่อมาแลกเปลี่ยนพูดคุย ตลอดจนรับทราบปัญหาที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้วยการเปลี่ยนทัศนคติในการบริจาคโลหิตประกอบกับให้ข้อมูลที่เป็นจริง และรณรงค์ให้ทุกคนหันมาใส่ใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกันมากขึ้น

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. **ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของมุสลิม** ผลการวิจัยพบว่า มุสลิมส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตในระดับสูง โดยมุสลิมส่วนมากทราบถึงหลักการอิสลามเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตว่าสามารถให้กระทำได้ และจากการศึกษาถึงแหล่งที่มาทั้งสองไม่พบหลักฐานที่ระบุถึงการอนุมัติ และการห้ามการบริจาคโลหิต อีกทั้งยังไม่พบหลักฐานใดยืนยันแน่ชัดว่ามุสลิมยุคแรกเคยทำการบริจาคโลหิต จึงทำให้บรรดานักวิชาการ (อุละมาอ์) ต่างมีความคิดเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า เมื่อวัตถุประสงค์สำคัญของการกำหนดบทบัญญัติอิสลามนั้นต้องเป็นการปกป้องสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์ตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติอิสลามใน 5 ประการสำคัญ คือ ศาสนา ชีวิต สติปัญญา วงศ์ตระกูล และทรัพย์สินแล้ว เมื่อมีความจำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุดใน

การบริจาคลอहितแล้วจำเป็นต้องกระทำอย่างยั้งยวด เพราะเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์จากความตาย และหากปฏิเสธในการช่วยเหลือแล้วถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม อิบน์ อัลอะรอบีญ์ เล่าว่าบรรดาอุละมาอ์ ได้กล่าว ความว่า “ผู้ใดที่มีความจำเป็นโดยเขาสามารถที่จะรับประทานซากสัตว์และโลหิต และเขาปฏิเสธที่จะไม่รับประทาน เขาจะได้เข้านรก เว้นแต่อัลลอฮ์ อนุมัติให้อภัย”⁽⁶⁾ ในเมื่อการอนุมัติให้รับประทานสิ่งหะ รอมจากหลักฐานจากอัลกุรอาน⁽⁷⁾ และหะดีษ⁽⁸⁾ ในภาวะจำเป็น ดังนั้นเป็นที่อนุญาตให้มีการให้โลหิตในภาวะจำเป็นด้วยเช่นกัน

ดังนั้นการบริจาคลอहितสามารถนำมาใช้ภายใต้หลักการเกาะอิดะฮ์ฟิสิกียะฮ์ ดังนี้

ก. หลักการ “เดิมของทุกสิ่งเป็นสิ่งทีอนุญาตินอกจากจะมีหลักฐานชัดเจน เป็นสิ่งที่หะ รอม” จึงสามารถเป็นที่เข้าใจอย่างชัดเจนว่า การบริจาคลอहितเมื่อตัวบทไม่มีการกล่าวถึงแล้ว จึงทำให้การบริจาคลอहितเป็นสิ่งทีอนุญาติได้

ข. หลักการ “ความอันตรายจะไม่บล้างด้วยอันตรายเช่นเดียวกัน ” เพราะเหตุผลการบริจาคลอहितเป็นการช่วยชีวิตมนุษย์ให้รอดพ้นจากความตายและความเจ็บป่วย หลักเกณฑ์ดังกล่าวในทางอุศูลฟิสิกียะฮ์ในเกาะอิดะฮ์นี้จะบรรลุผลสำเร็จ ด้วยการช่วยเหลือผู้ป่วยให้ได้รับการดูแลจากอาการเจ็บป่วยจนกระทั่งนำไปสู่การหายขาดเป็นปกติทั้งโดยที่ผู้ให้บริจาคลอहितต้องปลอดภัยด้วยเช่นกัน

ค. หลักการ “ความจำเป็นสามารถ กระทำสิ่งทีต้องห้ามได้ ” คือ ด้วยหลักฐานในอัลกุรอาน แสดงให้เห็นว่าโลหิตเป็นสิ่งหะ รอมด้วยกับหลักฐานที่อัลลอฮ์ทรงห้าม หากแต่ได้รับความคับขันอิสลามให้ทางออกด้วยการผ่อนปรนเพื่อให้มนุษย์สามารถกระทำได้

ง. หลักการ “การป้องกันอันตรายเหนือกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ ” คือ มุสลิมควรทำการบริจาคลอहितเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตของผู้บาดเจ็บมากกว่าการแสวงหาความสุขสบายของตนเองหรือผลประโยชน์ในด้านอื่นๆ โดยละทิ้งชีวิตของผู้อื่นให้เกิดอันตราย

และกรณีที่ภาวะร่างกายแห่งสนิทอันเนื่องจากการขาดโลหิต โดยหุคมสำหรับเขา คือ จำเป็นต้องมีการซื้อโลหิต หากเขาไม่ซื้ออาจจะนำไปสู่การเสียชีวิตในภายหลัง ดังหลักฐานที่สนับสนุนหลักการฟิสิกียะฮ์ ความว่า “ไม่มีการนำพาตัวเองและผู้อื่นสู่ความพินาศ”⁽⁹⁾

จ. หลักการ “มะสอลิหฺ มุรสะละฮฺ” คือ การให้โลหิตต่อผู้อื่น โดยที่เขามีความจำเป็นในการรักษาไว้ซึ่งชีวิต เป็นการรักษาไว้ซึ่งประโยชน์มากกว่าการก่อให้เกิดความเสียหายที่จำเป็นต้องเสียชีวิตซึ่งเป็นที่ขัดกับวัตถุประสงค์ของอิสลาม

⁽⁶⁾ Ibn –al ‘Arabi, n.d : 1/53.

⁽⁷⁾ อัลบะเกาะเราะฮ์ : 173

⁽⁸⁾ Ahmad , 1987 : 5723

⁽⁹⁾ al -Hakim, 1990: 2345 อิมามอัลหะกิม กล่าวว่า หะดีษบทนี้มีสายรายงานที่เศาะหิหตามเงื่อนไขของอิมามมุสลิม ซึ่งอิมามทั้งสองไม่ได้บันทึกไว้ อัลอัลบานีย์ระบุว่า เป็นหะดีษเศาะหิห (al-Albaniy, 1985: 896)

ข. หลักการ “ตัดคุอัลชะรออฺ” คือ การปิดประตูที่จะนำไปสู่การกระทำที่ต้องห้าม จากหลักการของตัดคุอัลชะรออฺ สามารถนำไปสู่ความเข้าใจในการห้ามบริจาควาโลหิต ดังนี้

ก. หากผู้บริจาควาโลหิตมั่นใจว่าวาโลหิตอาจจะนำไปสู่การสร้างอันตรายแก่ตนเองและผู้อื่น

ข. หากผู้บริจาควาโลหิตทราบโดยชัดแจ้งเป็นการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บที่เป็นคู่สงครามหรือผู้ที่มาทำลายเกียรติและศาสนา

ค. ผู้ที่มีโรคที่มีความเสี่ยงที่อาจจะนำไปสู่การติดเชื้อได้ ก็ไม่จำเป็นต้องบริจาควาโลหิต

ง. ห้ามเปิดโอกาสให้มีการซื้อขายวาโลหิต เพราะอาจจะนำไปสู่การสร้างธุรกิจวาโลหิตที่สร้างความเดือดร้อนแก่ชีวิตและศักดิ์ศรีของมนุษย์ได้

2. ทศนคติการบริจาควาโลหิตของมุสลิม

2.1 มุสลิมส่วนใหญ่ ร้อยละ 35.8 เห็นว่าการบริจาควาโลหิตเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ จะเห็นได้ว่า การทำดีต่อผู้อื่น โดยเฉพาะในยามที่ผู้อื่นอยู่ในภาวะลำบากและทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยเป็นสิ่งที่มุสลิมควรทำอย่างยิ่ง อันเป็นหน้าที่ของมนุษย์ในฐานะที่เป็นเคาะลีฟะฮฺบนหฺ น้าแผ่นดิน และเป็นที่ต้องห้ามสำหรับเขาที่จะทำลายชีวิต ทรัพย์สิน และเกียรติศักดิ์ศรีของมุสลิมด้วยกัน ดังหะดีษที่ ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวไว้ความว่า “ไม่เป็นการอนุมัติให้มุสลิมทำลายชีวิตทรัพย์สิน และเกียรติศักดิ์ศรีของมุสลิมด้วยกัน⁽¹⁰⁾”

2.2 มุสลิมส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.0 เห็นว่าการบริจาควาโลหิตและรับวาโลหิตว่าเป็นสิ่งที่ถือปฏิบัติได้โดยไม่มีข้อกเว้น จะเห็นได้ว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งความสันติที่ปกป้องสิ่งที่จำเป็นของมนุษย์ด้วยกันไว้ซึ่ง 5 ประการ นั่นคือ ศาสนา ชีวิต สติปัญญา วงศ์ตระกูล และทรัพย์สิน โดยมุสลิมจำเป็นต้องป้องกันตัวเองและผู้อื่นจากความหายนะ และหลีกเลี่ยงจากการฆ่าตัวตายหรือนองเลือด ดังคำตรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ความว่า “และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ⁽¹¹⁾” ดังนั้นการบริจาควาโลหิตเป็นการช่วยเหลือมนุษย์ให้หลุดพ้นความทรมานจากอาการเจ็บปวดซึ่งเป็นรูปแบบการทำดี (อิหฺซาน) ที่ควรช่วยเหลือระหว่างมุสลิมด้วยกันและเพื่อนมนุษย์โดยมิได้แบ่งแยกศาสนาตราบใดที่ผู้นั้นไม่ใช่คู่สงครามกัน

2.3 มุสลิมส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.8 เห็นว่าผู้นำศาสนาไม่มีการอบรมและถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการบริจาควาโลหิตจึงเป็นผลทำให้มุสลิมมองว่าเป็นสิ่งที่กระทำไม่ได้ จะเห็นได้ว่าท่านเราะสูลมุฮัมมัด ﷺ เป็นผู้นำของมนุษยชาติที่ตั้งอยู่บนจรรยาบรรณที่ดีงาม ซึ่งท่านมิได้ เพียงแค่พูด

⁽¹⁰⁾ Muslim, 2001: 2564

⁽¹¹⁾ อัลบะเกาะเราะฮฺ:195

ให้คนอื่นคล้อยตาม แต่ท่านได้ลงมือปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม ดังนั้นผู้ที่ผู้นำควรเป็นแบบอย่างให้กับประชาชน

3. เปรียบเทียบทัศนคติการบริจาคนะวาจาของมุสลิม ผลการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติการบริจาคนะวาจาของมุสลิม โดยจำแนกจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ โรคประจำตัว สถานะทางสังคม ระดับการศึกษาสามัญสูงสุด ระดับการศึกษาศาสนาสูงสุด ชุมชนที่อยู่อาศัย ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย อาชีพ รายได้ และระดับควา มรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะวาจา พบว่า 1) มุสลิมทั้งชายและหญิง อายุ สถานภาพ โรคประจำตัว สถานะทางสังคม จบการศึกษามัธยมศึกษา ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยและรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน โดยมีความเข้าใจว่าการบริจาคนะวาจาเป็นสิ่งที่ทำได้โดยไม่ขัด กับหลักการอิสลาม และ 2) มุสลิมที่มีชุมชนที่อยู่อาศัย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะวาจา จบการศึกษาศาสนา และอาชีพต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 0.01 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาทัศนคติการบริจาคนะวาจา จำแนกตามชุมชนที่อยู่อาศัย พบว่ามุสลิมที่อาศัยในชุมชนอาเนาะรู ชุมชนจะบังติกอ หมู่บ้านตันหยงลูโละ หมู่บ้านบาราโหม หมู่บ้านปะกาสะรัง หมู่บ้านรูสะมิแล หมู่บ้านบาราเฮาะ หมู่บ้านปยุต มีทัศนคติเห็นด้วย และมุสลิมที่อาศัยอยู่ในชุมชนชุมชนสะบารัง หมู่บ้านบานา หมู่บ้านคลองมานิง หมู่บ้านกะมิยอ หมู่บ้านตะลุโบะ มีทัศนคติไม่แน่ใจ จากสาเหตุของการมีทัศนคติไม่แน่ใจของมุสลิมในชุมชนดังกล่าว ผลการศึกษา พบว่า มุสลิมในชุมชนหรือหมู่บ้านดังกล่าวนี้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะวาจาในระดับต่ำและปานกลาง จึงส่งผลให้มุสลิมมีทัศนคติไม่แน่ใจตามไปด้วย และเมื่อพิจารณาทัศนคติการบริจาคนะวาจา จำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะวาจา พบว่า มุสลิมที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะวาจาอยู่ในระดับต่ำและปานกลางมีทัศนคติไม่แน่ใจ และมุสลิมที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะวาจาอยู่ในระดับสูง มีทัศนคติเห็นด้วย จะเห็นได้ว่าการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะวาจาเป็นเหตุผลสำคัญของมุสลิมในการที่จะนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีและมีความร่วมมือในการบริจาคนะวาจาเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณาทัศนคติการบริจาคนะวาจา จำแนกตามระดับการศึกษาด้านศาสนา พบว่า มุสลิมที่ไม่ได้เรียนหนังสือด้านศาสนา จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับอิมติฮาย์ (ชั้น 1-4) มุตะวัสสิฎุ (ชั้น 5-7) ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติเห็นด้วย ทั้งนี้จากการศึกษา พบว่า มุสลิมดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะวาจาในระดับสูง จึงส่งผลทำให้บุคคลดังกล่าวมีทัศนคติเห็นด้วยในการบริจาคนะวาจา ส่วนมุสลิมที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้น 8-10) มีทัศนคติไม่แน่ใจ จากสาเหตุของการมีทัศนคติไม่แน่ใจของมุสลิมที่จบการศึกษาในระดับดังกล่าว ผลการศึกษา พบว่า มุสลิมที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้น 8-10) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะวาจาในระดับต่ำและปานกลาง จึงส่งผลให้บุคคลเหล่านี้มี

ทัศนคติไม่แน่ใจประกอบกับมุสลิมกลุ่มนี้ได้รับความรู้ที่ตกทอดจากการสอนที่ใช้หลักสูตรเก่าที่ไม่อนุญาตให้มีการบริจาคนะละฮะฮะ ผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาด้านศาสนามีได้ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการบริจาคนะละฮะฮะอย่างชัดเจน ด้วยกับการร่วมมือเพื่อมา บริจาคนะละฮะฮะได้ หากแต่ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจในหลักการอิสลามเกี่ยวกับการบริจาคนะละฮะฮะ อย่างถูกต้องที่อาจจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคนะละฮะฮะที่สะท้อนให้เกิดความ ร่วมมือในการบริจาคนะละฮะฮะที่ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาได้ และเมื่อพิจารณาทัศนคติการบริจาคนะ ละฮะฮะจำแนกตามอาชีพ พบว่ามุสลิมที่ประกอบอาชีพแม่บ้าน รับจ้าง เกษตรกรรม ค้าขาย ข้าราชการ นักเรียนหรือนักศึกษา มีทัศนคติเห็นด้วย และมุสลิมที่ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติไม่แน่ใจ ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดของมุสลิมเกี่ยวกับทัศนคติการ บริจาคนะละฮะฮะ ทั้งนี้ จากสาเหตุของการมีทัศนคติไม่แน่ใจของมุสลิมที่ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจนั้น ผลการศึกษา พบว่า มุสลิมที่ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคนะละฮะฮะ ในระดับต่ำและปานกลาง จึงส่งผลให้มีทัศนคติการบริจาคนะละฮะฮะในระดับไม่แน่ใจ

4. ความคิดเห็นของมุสลิมเกี่ยวกับการบริจาคนะละฮะฮะของมุสลิม จากคำถามปลายเปิด

4.1 การแสดงความคิดเห็นของมุสลิมเกี่ยวกับกรรมการอิสลามประจำจังหวัดจะมีกา รจัด อบรมเรื่องการบริจาคนะละฮะฮะเพื่อให้มุสลิมตระหนักถึงคุณค่าและหันมาบริจาคนะละฮะฮะมากขึ้นพบว่า มุสลิมส่วนใหญ่เห็นด้วย ร้อยละ 92.5 โดยให้เหตุผลว่า การอบรม เป็นการสร้างความเข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะมุสลิมบางกลุ่มมองว่าการบริจาคนะละฮะฮะเป็นสิ่งที่ผิดหลักการกับบทบัญญัติอิสลาม ดังนั้น เพื่อตระหนักถึงความสำคัญในการบริจาคนะละฮะฮะ จึงควรหันมาร่วมมือกันระหว่าง กรรมการอิสลาม ประจำจังหวัดและมุสลิมในชุมชน เพื่อจัดอบรมการสร้างความเข้าใจต่อการบริจาคนะละฮะฮะ อีกทั้งต้อง ประสานความร่วมมือของผู้นำชุมชนในการเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริจาคนะละฮะฮะ

4.2 การแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิสลามส่งเสริมให้มุสลิมร่วมมือกันเพื่อมาบริจาคนะ ละฮะฮะที่โรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้บาดเจ็บในฐานะเพื่อนมนุษย์พบว่า มุสลิมส่วนใหญ่เห็นด้วย ร้อยละ 86.0 โดยให้เหตุผลว่า เป็นการลดการเสียชีวิตของผู้บาดเจ็บให้มีชีวิตรอดมากขึ้นได้ และการ บริจาคนะละฮะฮะเป็นการทำทานที่ประเสริฐยิ่งที่สามารถช่วยชีวิตเพื่อนมนุษย์ทำให้ผู้บริจาคนะละฮะฮะ ภาควินิจฉัยและสามารถสร้างความรักระหว่างเพื่อนมุสลิมด้วยกันได้

4.3 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของการบริจาคนะละฮะฮะ พบว่า มุสลิม ส่วนใหญ่เห็นด้วย ร้อยละ 95.2 กับผลดีของการบริจาคนะละฮะฮะ โดยให้เหตุผลว่า การบริจาคนะละฮะฮะ เป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันให้รอดพ้นจากการเสียชีวิตด้วยการถ่ายโอนเลือดออกจากร่างกาย ทำให้ร่างกายสามารถสร้างเม็ดเลือดใหม่ ร่างกายแข็งแรง สร้างภูมิคุ้มกัน และอีกทั้งเป็นการ ตรวจสุขภาพได้อีกทางหนึ่งที่มีผลดีทั้งตัวผู้ให้และผู้รับ กล่าวคือ ผู้ให้บริจาคนะละฮะฮะทำให้ร่างกายแข็งแรง

ส่วนผู้รับบริจาคทำให้มีชีวิตรอด ซึ่งสอดคล้องกับคำสอนของท่านเราะสุล ความว่า “มือบนย่อมดีกว่ามือล่าง⁽¹²⁾”

4.4 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการกระตุ้นเพื่อให้มุสลิมบริจาคโลหิตมากขึ้นพบว่า มุสลิมส่วนใหญ่เห็นด้วยในการกระตุ้น เพื่อให้มุสลิมหันมาบริจาคโลหิตมากขึ้น โดยให้แนวทางว่า ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริจาคโลหิตด้วยการเชิญวิทยากร กรรมการอิสลามประจำจังหวัด มาให้ความรู้ด้วยการใช้ภาษาที่มุสลิมเข้าใจง่ายเพื่อมาแลกเปลี่ยนพูดคุย ตลอดจนรับทราบปัญหา ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้วยการเปลี่ยนทัศนคติในการบริจาคโลหิต ประกอบกับให้ข้อมูลที่เป็จริงและระดมรณรงค์ให้ทุกคนหันมาใส่ใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกันมากขึ้นและพยายามมุ่งเน้นการให้ความรู้ในระดับผู้นำชุมชนเป็นอันดับแรก เช่น อิหม่าม กรรมการมัสยิด ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้มุสลิมบริจาคโลหิตมากขึ้นและควรมีการติดป้ายประกาศตามโรงพยาบาล โรงเรียน มัสยิด และรวมไปถึงศูนย์ราชการต่างๆ เพื่อรณรงค์ให้มีการบริจาคโลหิตมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ผลการวิจัยพบว่ามุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ส่วนมากมีทัศนคติการบริจาคโลหิตเห็นด้วย เมื่อสังเกตพฤติกรรมในการบริจาคโลหิตตามโรงพยาบาล จังหวัดปัตตานีปรากฏว่ามีจำนวนน้อยมาก ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ควรเพิ่มพูนความรู้ด้านบทบัญญัติอิสลามและความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต โดยเชิญผู้นำศาสนาหรือวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาบรรยายเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตให้แก่มุสลิมในชุมชนและควรมีการรณรงค์โดยใช้สื่ออิสลามให้มากขึ้น และควรเพิ่มเนื้อหาเรื่องการบริจาคโลหิตเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาด้านศาสนา และระดับ ษะนะวีย (ชั้น 8-10) เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากขึ้นและสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งทางรัฐบาลควรมีวิธีการในการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้มุสลิมหันมาให้ความสำคัญในการบริจาคโลหิต โดยกำหนดกรอบการดำเนินงานไปยังผู้นำท้องถิ่น อิหม่าม คอเต็บ ในการสร้างแรงผลักดันในแต่ละชุมชนหรือหมู่บ้านเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีสำหรับมุสลิมในการบริจาคโลหิตให้มากขึ้น

จากผลการวิจัยในแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า มุสลิมเห็นด้วยกับการบริจาคโลหิตที่โรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ เพื่อ ลดการเสียชีวิตของผู้บาดเจ็บให้มีชีวิตรอดมากขึ้นได้ ดังนั้นโรงพยาบาลควรมีสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อให้มุสลิมหันมาร่วมมือกันในการบริจาคโลหิตมากขึ้นที่สอดคล้องกับหลักการอิสลาม

⁽¹²⁾ al-Bukhariy, 2000 : 124

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยในหัวข้อ “ทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในระดับจังหวัด

2.2 ควรศึกษาวิจัยในหัวข้อ “พฤติกรรมการบริจาคโลหิตของมุสลิม” เพื่อศึกษาการปฏิบัติของมุสลิมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตที่สอดคล้องกับหลักการอิสลาม

2.3 ควรศึกษาวิจัยในหัวข้อ “ปัจจัยด้านรายได้และระดับการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ” เพื่อศึกษาปัจจัยด้านรายได้และระดับการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

2.4 ควรศึกษาวิจัยในหัวข้อ “ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในระดับจังหวัด

บรรณานุกรม

หนังสือ

Ahmad Ibn Muhammad Ibn Hanbal. 1987. Musnad li- Imam Ahmad bin Hanbal. Beirut : Bait al-Afkar al-Dauliyah.

al-Albaniy, Muhammad Ibn Nasir al Din. 1985. Irwa' al- Ghalil. Beirut : al-Maktab al-Islamiy.

al-A' rabi, Abi Bakr Muhammad ibn Abdullah. n.d. Ahkam al-Qur'an. Beirut : Dar al- Kutub al- Ilmiyah.

al-Bukhariy, Muhammad bin Ismail. 2000. Sahih al- Bukhariy. Beirut : Dar al Kutub al-A' rabiyy.

Che Cob bin Mat. 1991. Hukum Pemindahan Darah. Kuala Lumpur : Yayasan Dakwah Islamiyah Malaysia.

al-Hakim, Muhammad bin Abdullah. 1990. al-Mustadrak 'Ala al-Sahihain. al-Tab'at al-Thaniyah. al-Hind : Matba'at Majlis Da'irat al-Ma'arif al-Nizamiyat al- Ki'inat.

Ibn Kathir, Ismail bin Kathir. 1997. Tafsir al-Qur'an al-Azim. Saudi Arabia : Maktabah Taiyibah.

Muslim Ibn Hajaj. 2001. Sahih Muslim. Beirut : Dar Ibn Rajab.

Yamane, Taro. 1973. Statistic : An Introductory Analysis, 3 rd. ed. New York. Harper and Row.

บุคลากรกรม

สุทธิพงษ์ ทัศนสัมพันธ์. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลปัตตานี. 2544. ทีวีสค์ ปี. 14 กรกฎาคม 2554.

อินเทอร์เน็ต

คลังเลือดกลางคณะแพทย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ม.ป.ป.

<http://bloodbank.md.kku.ac.th./mdbtemplate/template.php? Component=manu&qid=173>

(สืบค้นวันที่ 2 กรกฎาคม 2556).

วิน เขย ชมศรี. โลหิตวิทยา. ม.ป.ป. <http://pirun.ku.ac.th/~fsciwcc/HEMATO2.PDF> (สืบค้นเมื่อ 1

มกราคม 2556).

Prince of Songkla University
Pattani Campus